

Διακρατική έκθεση

WP2 Δραστηριότητα 2.1. - Green Views: Συνεντεύξεις και τοπική αξιολόγηση

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2025-I-PT01-KA220-ADU-000350957

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	3
2. Μεθοδολογική προσέγγιση	4
3. Διακρατική επισκόπηση των τρεχουσών πρακτικών διαχείρισης των UGBS	5
3.1. Μοντέλα διακυβέρνησης και συντήρησης	5
3.2. Οικολογική μετάβαση στις πρακτικές συντήρησης.....	7
3.3. Διαχείριση των υδάτων και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	10
3.4. Βιοποικιλότητα και οικολογική διαχείριση.....	13
3.5. Κοινωνική χρήση, προσβασιμότητα και προσδοκίες του κοινού	16
3.6. Δεξιότητες, κατάρτιση και επιχειρησιακή ικανότητα.....	19
4. Διατομεακά κενά μεταξύ πολιτικής και πράξης.....	21
5. Επικύρωση και βελτίωση των προτεινόμενων τεχνικών ενοτήτων	22
5.1. Σκοπός της διαδικασίας επικύρωσης των ενοτήτων.....	22
5.2. Επικύρωση των αρχικά προτεινόμενων θεμάτων των ενοτήτων	22
5.3. Προτεινόμενη βελτίωση των τεχνικών ενοτήτων	24
Ενότητα 1: Βιώσιμες πρακτικές κοπής και κλαδέματος.....	24
Ενότητα 2: Βιώσιμη φύτευση και επιλογή ειδών με γνώμονα τη βιοποικιλότητα.....	24
Ενότητα 3: Διαχείριση αστικών πράσινων και υδάτινων χώρων με σεβασμό στο νερό	25
Ενότητα 4: Οικολογική συντήρηση οικοτόπων και πρακτικές βασισμένες στη φύση	25
Ενότητα 5: Συμμετοχή των πολιτών και περιβαλλοντική επικοινωνία	25
Ενότητα 6: Προσαρμοστική διακυβέρνηση και πρακτική διαχείριση για βιώσιμους αστικούς χώρους πρασίνου.....	26
6. Συμπεράσματα	26
7. Παράρτημα.....	26

1. Εισαγωγή

Οι αστικοί πράσινοι και μπλε χώροι (UGBS) διαδραματίζουν έναν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη στήριξη της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, της ανθεκτικότητας στο κλίμα, της προστασίας της βιοποικιλότητας και της ευημερίας του κοινού εντός των αστικών περιοχών. Τα πάρκα, οι κήποι, τα αστικά δάση, τα υδάτινα σώματα και άλλες πράσινες και μπλε υποδομές συμβάλλουν όχι μόνο στην οικολογική ισορροπία, αλλά και στην κοινωνική ένταξη, την αναψυχή, την υγεία και τη συνολική ποιότητα ζωής. Ταυτόχρονα, οι δήμοι αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή, την απώλεια βιοποικιλότητας, τους περιορισμούς των πόρων και τις αυξανόμενες απαιτήσεις για πιο βιώσιμα και χωρίς αποκλεισμούς αστικά περιβάλλοντα.

Στο πλαίσιο αυτό, το έργο (Re)Natured Cities στοχεύει να υποστηρίξει τους δήμους και τους σχετικούς φορείς στην προώθηση πιο βιώσιμων προσεγγίσεων για τη διαχείριση των UGBS. Στο πλαίσιο του Πακέτου Εργασίας 2 (WP2), η Δραστηριότητα A2.1. «Green Views - Συνεντεύξεις και Τοπική Αξιολόγηση» επικεντρώθηκε στην ανάλυση των τρεχουσών πρακτικών διαχείρισης και συντήρησης (MMP), στον εντοπισμό λειτουργικών προκλήσεων και κενών βιωσιμότητας, καθώς και στη συλλογή τεκμηρίωσης βασισμένης στην πρακτική από διαφορετικά ευρωπαϊκά πλαίσια, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση των πραγματικών συνθηκών που επηρεάζουν τη διαχείριση των UGBS σε δημοτικό επίπεδο.

Η παρούσα διακρατική έκθεση παρουσιάζει μια σύνθεση των κύριων ευρημάτων που προέκυψαν από τις αξιολογήσεις που διεξήχθησαν στις χώρες-εταίρους: Κύπρο, Δανία, Ιρλανδία, Ιταλία και Πορτογαλία. Αντί να παρέχει μεμονωμένες εθνικές αναλύσεις, η έκθεση εντοπίζει κοινά πρότυπα, επαναλαμβανόμενες προκλήσεις και διατομεακά κενά μεταξύ των πολιτικών φιλοδοξιών και των πραγματικών συνθηκών εφαρμογής που σχετίζονται με τη βιώσιμη διαχείριση των αστικών πράσινων και μπλε χώρων.

Επιπλέον, η έκθεση υποστηρίζει την επικύρωση και τη βελτίωση των τεχνικών ενοτήτων που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο της Δραστηριότητας A2.2. «Let's Get Technical - Βιώσιμες πρακτικές για τη διαχείριση και τη συντήρηση των αστικών πράσινων και μπλε χώρων». Υπό αυτή την έννοια, τα ευρήματα που παρουσιάζονται σε όλη την έκθεση συμβάλλουν στο να διασφαλιστεί ότι το εκπαιδευτικό υλικό που θα αναπτυχθεί θα βασίζεται στις επιχειρησιακές πραγματικότητες, θα είναι ευθυγραμμισμένο με τις δημοτικές ανάγκες και θα είναι ικανό να υποστηρίξει πρακτικές και προσαρμόσιμες προσεγγίσεις για τη βιώσιμη διαχείριση και συντήρηση των αστικών πράσινων και μπλε χώρων σε διαφορετικά ευρωπαϊκά πλαίσια.

2. Μεθοδολογική προσέγγιση

Η Δραστηριότητα A2.1 υλοποιήθηκε μέσω μιας ποιοτικής και πρακτικά προσανατολισμένης διαδικασίας αξιολόγησης που διεξήχθη σε όλες τις χώρες-εταίρους. Η δραστηριότητα είχε ως στόχο τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις τρέχουσες δημοτοκεντρικές πολιτικές (MMP) που αφορούν τους αστικούς πράσινους και μπλε χώρους, ενώ παράλληλα προσδιόριζε τις επιχειρησιακές προκλήσεις και τις ανάγκες βιωσιμότητας που επηρεάζουν τις δημοτικές πραγματικότητες.

Η συλλογή δεδομένων συνδύαζε ημιδομημένες συνεντεύξεις, επιτόπιες επισκέψεις, άμεση παρατήρηση και ανάλυση τεκμηρίων σχετικά με τις αντίστοιχες δημοτικές στρατηγικές, τα πλαίσια πολιτικής και τα έγγραφα που αφορούν τη βιωσιμότητα. Στις συνεντεύξεις συμμετείχαν δήμοι και άλλοι σχετικοί φορείς που συνδέονται με τον σχεδιασμό, τη συντήρηση, τη διαχείριση ή τη χρήση των UGBS. Οι επιτόπιες αξιολογήσεις υποστήριξαν την παρατήρηση πρακτικών συντήρησης προσανατολισμένων στη βιοποικιλότητα, των προκλήσεων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, των χαρακτηριστικών των υποδομών, των μοντέλων διακυβέρνησης, των προσδοκιών του κοινού, της προσβασιμότητας και της επιχειρησιακής ικανότητας σε διαφορετικά τοπικά πλαίσια.

Μετά την ολοκλήρωση των εθνικών αξιολογήσεων, οι εκθέσεις των εταίρων υποβλήθηκαν σε συγκριτική ανάλυση προκειμένου να προσδιοριστούν επαναλαμβανόμενα θέματα, κοινές λειτουργικές προκλήσεις και διατομεακές τάσεις που αναδύονται σε διαφορετικά πλαίσια. Η διακρατική σύνθεση επικεντρώθηκε σε κοινά ευρήματα σχετικά με τα προαναφερθέντα θέματα, όπως η οικολογική συντήρηση, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η ικανότητα διακυβέρνησης, η προσβασιμότητα, οι προσδοκίες του κοινού και οι λειτουργικοί περιορισμοί, με σκοπό να υποστηρίξει τη βελτίωση των τεχνικών ενοτήτων που προβλέπονται στο πλαίσιο της Δραστηριότητας A2.2.

3. Διακρατική επισκόπηση των τρεχουσών πρακτικών διαχείρισης των UGBS

Η διακρατική αξιολόγηση αποκάλυψε μια ευρεία ποικιλία προσεγγίσεων στη διαχείριση των UGBS στις χώρες-εταίρους. Παρά τις διαφορές στα τοπικά πλαίσια, τις δομές διακυβέρνησης και τις περιβαλλοντικές συνθήκες, προέκυψαν αρκετά κοινά πρότυπα και επαναλαμβανόμενες προκλήσεις: μια συνεχιζόμενη στροφή προς τη συντήρηση χαμηλής έντασης, προσανατολισμένη στη βιοποικιλότητα · αυξανόμενες πιέσεις στη διαχείριση των υδάτων που συνδέονται με την κλιματική μεταβλητότητα · επίμονες προκλήσεις σχετικά με τα εισβλητικά ξένα είδη (IAS) · και εντάσεις μεταξύ των οικολογικών στόχων και των προσδοκιών του κοινού για εξαιρετικά «τακτοποιημένα» τοπία. Η κοινωνική ένταξη και η προσβασιμότητα αποτελούν κοινές προτεραιότητες, ωστόσο η υλοποίησή τους περιορίζεται συχνά από το ανάγλυφο του εδάφους, τις συνθήκες της πολιτιστικής κληρονομιάς, ζητήματα ασφάλειας, στελέχωση και συμβατικά πλαίσια. Στις ακόλουθες υποενότητες συνοψίζονται οι κύριες διακρατικές τάσεις με συγκεκριμένα παραδείγματα από τις εθνικές αξιολογήσεις.

3.1. Μοντέλα διακυβέρνησης και συντήρησης

Η αξιολόγηση αποκάλυψε ότι, σε όλες τις χώρες-εταίρους, η διαχείριση των UGBS οργανώνεται μέσω μιας ποικιλίας μοντέλων διακυβέρνησης και συντήρησης που συνδυάζουν εσωτερικές δημοτικές ομάδες, συμβάσεις εξωτερικής ανάθεσης και, σε ορισμένες περιπτώσεις, δομημένη κοινοτική διαχείριση. Ενώ οι εσωτερικές ομάδες μπορούν να επιτρέψουν ταχύτερη οικολογική προσαρμογή όπου υπάρχουν αυτονομία και δεξιότητες, η εξωτερική ανάθεση παρέχει κλίμακα και προβλεψιμότητα κόστους, αλλά μπορεί να επιβραδύνει την αλλαγή κατά τη διάρκεια καθορισμένων συμβατικών περιόδων.

Η διάσπαση αρμοδιοτήτων μεταξύ σχεδιασμού πράσινων χώρων, διαχείρισης της βιοποικιλότητας, διαχείρισης δρόμων/πάρκων, συστημάτων ύδρευσης και κοινωνικών υπηρεσιών, καθώς και οι γραφειοκρατικοί περιορισμοί, περιπλέκουν επανειλημμένα την ευθυγράμμιση μεταξύ του αρχικού σχεδιασμού και της καθημερινής συντήρησης, δημιουργώντας δυσκολίες συντονισμού και ασυνέπειες στις πρακτικές εφαρμογής.

Ευρήματα από συνεντεύξεις και επιτόπιες επισκέψεις στο πλαίσιο τοπικών αξιολογήσεων

Δανία

Συνεντευξιαζόμενος: Τεχνικός εμπειρογνώμονας του Τμήματος Οδών και Πάρκων του Δήμου Βέιλε

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Δανία Η λειτουργία των πάρκων ανατίθεται σε εξωτερικούς φορείς βάσει Εγχειριδίου Ποιότητας και ετήσιων σχεδίων εργασίας. Οι συμβατικοί κύκλοι διάρκειας 5–8 ετών παρέχουν σταθερότητα, αλλά περιορίζουν τις ταχείες μεταβάσεις προς νέα συστήματα, απαιτώντας σταδιακές προσαρμογές κατά τη διάρκεια της σύμβασης και προσεκτική διατμηματική συντονισμένη δράση (π.χ. δρόμοι, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, λύματα, οδική ασφάλεια και άλλα).

Πορτογαλία

Συνεντευξιαζόμενος: Ανώτερος τεχνικός της LIPOR από το Τμήμα Εκπαίδευσης, Επικοινωνίας και Βιωσιμότητας (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η συντήρηση των πάρκων της δημοτικής εταιρείας ανατίθεται σε εξωτερικούς παρόχους βάσει λεπτομερών τεχνικών προδιαγραφών και μηνιαίων εκθέσεων συμμόρφωσης. Οι οικολογικοί στόχοι, όπως η προτεραιότητα στον μηχανικό έλεγχο των εισβλητικών ξενικών ειδών (IAS) και ο περιορισμός της χρήσης χημικών ουσιών σε φυλλώδεις εφαρμογές ως έσχατη λύση, τηρούνται μέσω στενής τεχνικής εποπτείας επί τόπου, ώστε να διασφαλίζεται ότι η πρακτική ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές.

Συνεντευξιαζόμενος: Περιβαλλοντικός Μηχανικός και Διευθύνων Εταίρος στην Engenho & Rio, ο οποίος συμμετέχει στο Έργο Ρυθμίσεως και Επαναφύσεως του ποταμού «Este» (Μπράγκα)
Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στην περίπτωση του ποταμού «Este», η υλοποίηση απαιτούσε ευέλικτες και προσαρμοστικές προσεγγίσεις, οι οποίες δεν ήταν πάντα εύκολο να συνδυαστούν με τις διοικητικές διαδικασίες και τα συμβατικά μοντέλα δημόσιων συμβάσεων. Η διαχείριση περιπλέχθηκε περαιτέρω λόγω της συμμετοχής πολλαπλών φορέων αρμόδιων για τους υδάτινους πόρους, των αλληλεπικαλυπτόμενων νομικών πλαισίων, των πολύπλοκων απαιτήσεων αδειοδότησης και της ανάγκης να πλαισιωθούν οι παρεμβάσεις σε κλίμακα λεκάνης απορροής, πέρα από τα διοικητικά όρια.

Η κατανομή αρμοδιοτήτων σε διαφορετικές μονάδες ή εξωτερικούς φορείς συχνά οδηγεί σε ανεπαρκείς παραδόσεις από τη φάση της κατασκευής στη φάση της συντήρησης (π.χ. παρτέρια

που δεν έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές ή εδάφη που έχουν συμπιεστεί μετά από έργα υποδομών), σε αντικρουόμενες προτεραιότητες (π.χ. φύτευση δέντρων έναντι χώρων στάθμευσης, ή προσβάσιμη επιφάνεια έναντι περιορισμών που σχετίζονται με την πολιτιστική κληρονομιά και το ανάγλυφο του εδάφους) και σε άνιση εφαρμογή των οικολογικών προτύπων μεταξύ συμβάσεων και τοποθεσιών.

3.2. Οικολογική μετάβαση στις πρακτικές συντήρησης

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, οι δήμοι υιοθετούν σταδιακά πιο οικολογικές και προσανατολισμένες στη βιοποικιλότητα πρακτικές συντήρησης. Τα προγράμματα μειωμένης κοπής, τα εποχιακά συστήματα λιβαδιών, οι προσεγγίσεις επιλεκτικού κλαδέματος, η διατήρηση φυλλώματος και νεκρού ξύλου όπου είναι ασφαλές, καθώς και η σημαντική μείωση ή εξάλειψη της χρήσης χημικών αναγνωρίστηκαν συχνά ως μέρος των συνεχιζόμενων προσπάθειών για τη βελτίωση της οικολογικής ποιότητας και τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η μετάβαση προς προσεγγίσεις συντήρησης χαμηλής παρέμβασης συνδέεται συχνά με ευρύτερους στόχους βιωσιμότητας, όπως η ενίσχυση της βιοποικιλότητας, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η αποδοτική χρήση των πόρων, με αυξανόμενο ενδιαφέρον για φυσιοκρατικές δομές βλάστησης που υποστηρίζουν τους επικονιαστές και την ποικιλομορφία των οικοτόπων.

Αποτελέσματα συνεντεύξεων και επιτόπιων επισκέψεων από τοπικές αξιολογήσεις

Πορτογαλία

Συνεντευξαζόμενος: Αρχιτέκτονας τοπίου, υπεύθυνος της Υπηρεσίας Διαχείρισης και Συντήρησης Πράσινων Χώρων του Πάρκου Serralves (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Το πάρκο λειτουργεί χωρίς φυτοφάρμακα για πάνω από μια δεκαετία, αντικαθιστώντας την εντατική διαχείριση του χλοοτάπητα με εποχιακά λιβάδια (Εικ. 1) και ενσωματώνοντας νεκρό ξύλο και στρώμα φυλλώματος για τη βελτίωση του οικοτόπου

Εικ. 1 Πάρκο Serralves, Λιβάδια γεμάτα λουλούδια που κουρεύονται εποχιακά (μετά την ανθοφορία στα τέλη του καλοκαιριού)

Εικ. 2 Πάρκο Serralves, Συσώρευση νεκρού ξύλου και φλοιού από το κλάδεμα, που χρησιμοποιούνται σε παρτέρια και για την ενθάρρυνση της παρουσίας εντόμων

Συνεντευξαζόμενος: Διευθυντής της Μονάδας Εκπαιδευτικού Αγροκτήματος της Μπράγκα (Μπράγκα)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο Εκπαιδευτικό Αγρόκτημα της Μπράγκα, η διαχείριση καθοδηγείται από την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τη συνεχή βελτίωση, με πρακτικές όπως η ανάκτηση οργανικών αποβλήτων μέσω κομποστοποίησης και η παραγωγή κομπόστ για εσωτερική χρήση, καθώς και η διανομή του σε σχολεία και κατοίκους. Τα μέτρα αυτά ενισχύουν την αποδοτική χρήση των πόρων και αντανακλούν ένα κυκλικό μοντέλο διαχείρισης ενσωματωμένο στην καθημερινή συντήρηση.

Δανία

Συνεντευξαζόμενος: Δημοτικός βιολόγος από το Τμήμα Φύσης και Υπαίθριων Δραστηριοτήτων του Δήμου Βέιλε

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Είκοσι δύο προγράμματα βόσκησης (Εικ. 3) λειτουργούν ως βασική μέθοδος συντήρησης, συμπληρωμένα από φράχτες από κλαδιά, επιτόπια κομποστοποίηση και μειωμένη κοπή χόρτου, κατόπιν συμφωνίας με τα τοπικά συμβούλια. Σε επιλεγμένες περιοχές εφαρμόζεται η μη παρεμβατική διαχείριση των δασικών εκτάσεων με σκοπό την αύξηση της δομικής ποικιλομορφίας.

Εικ. 3 Τοπικός Σύλλογος Προστασίας της Φύσης Ågård, βοσκόμενα βοοειδή

Ιρλανδία

Συνεντευξιαζόμενος: Υπεύθυνος περιβαλλοντικής διαχείρισης του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Κάβαν

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Οι λειμώνες και οι ημιφυσικές περιοχές δίπλα στον ποταμό

Εικ. 4 Πάρκο Con Smith Memorial, λιβάδι δίπλα στον ποταμό

Συνεντευξιαζόμενος: Κηπουρός του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Cavan

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο Green Lough Eco Park, η βλάστηση αφήνεται σκόπιμα χωρίς διαχείριση σε ορισμένα σημεία για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας (Εικ. 5)· ωστόσο, οι πρακτικές κοπής της χλόης κατά μήκος των δρόμων λαμβάνουν υπόψη τους πεζούς, καθώς κόβεται μόνο μια λωρίδα ενός μέτρου, ενώ το υπόλοιπο μέρος παραμένει άκοπο, σε περιοχές με υψηλή πεζική κίνηση (Εικ. 6).

Εικ. 5 & 6 Οικολογικό Πάρκο Green Lough, Ποικιλία στη διαχείριση της βλάστησης που εξισορροπεί την κοινωνική χρήση και την προώθηση της βιοποικιλότητας

Ωστόσο, η ένταση της εφαρμογής ποικίλλει ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, την επιχειρησιακή ικανότητα και την αποδοχή από το κοινό. Επαναλαμβανόμενες εντάσεις προκύπτουν όταν η φυσιοκρατική αισθητική αποκλίνει από τις προσδοκίες για ομοιόμορφα «τακτοποιημένα» τοπία, καθώς και όταν περιορισμοί που αφορούν την ασφάλεια ή τη χρήση απαιτούν συχνότερες παρεμβάσεις σε συγκεκριμένες ζώνες. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δήμοι επιδιώκουν μια πρακτική ισορροπία μεταξύ οικολογικής λειτουργικότητας, κοινωνικών αντιλήψεων και σκοπιμότητας συντήρησης.

3.3. Διαχείριση των υδάτων και προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Σε όλες τις χώρες-εταίρους, η κλιματική μεταβλητότητα αναδιαμορφώνει τη διαχείριση των UGBS. Οι επαναλαμβανόμενες ξηρασίες και οι καύσωνες, οι διαλείπουσες πλημμύρες και τα μεταβαλλόμενα πρότυπα βροχοπτώσεων αναγνωρίστηκαν σταθερά ως σημαντικές πιέσεις για την υγεία της βλάστησης, τις ρουτίνες συντήρησης και τη μακροπρόθεσμη ανθεκτικότητα.

Ως απάντηση, οι δήμοι δοκιμάζουν και επεκτείνουν προσεγγίσεις με σεβασμό στο νερό, όπως η στοχευμένη μείωση της άρδευσης, τα συστήματα κατακράτησης και διήθησης, οι διαπερατές επιφάνειες και η ενσωμάτωση «μπλε-πράσινων» στοιχείων, προκειμένου να ανακουφιστεί η πίεση στους υδάτινους πόρους και τα συστήματα αποχέτευσης.

Αποτελέσματα συνεντεύξεων και επιτόπιων επισκέψεων από τοπικές αξιολογήσεις Κύπρος

Συνεντευξιαζόμενος: Υπεύθυνος Πάρκων του Δήμου Λευκωσίας

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Σε ένα περιβάλλον με δομική έλλειψη νερού, τα πάρκα βασίζονται στο χειροκίνητο πότισμα μέσω βυτιοφόρων, τοπικών πηγαδιών και μικρών δεξαμενών συγκράτησης, ενώ παράλληλα μειώνουν τα είδη που απαιτούν μεγάλη κατανάλωση νερού και τα εισβλητικά είδη. Βρίσκονται σε εξέλιξη δοκιμές για τη διατήρηση της υγρασίας του εδάφους και τη βελτίωση της συλλογής νερού επί τόπου.

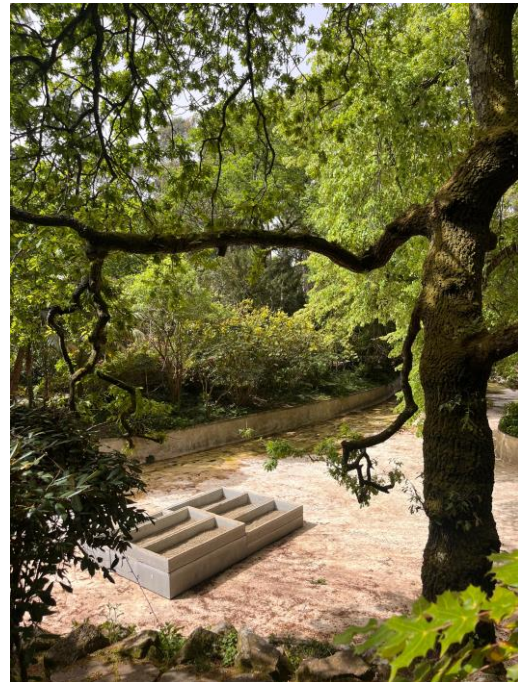
Πορτογαλία

Συνεντευξιαζόμενος: Ανώτερος τεχνικός του Τμήματος Εκπαίδευσης, Επικοινωνίας και Βιωσιμότητας της LIPOR (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Οι λεκάνες συγκράτησης πλημμυρών και τα φυσικά τεχνικά έργα στις όχθες των ποταμών, όπως η φύτευση ζωντανών φυτών, η χρήση ζωντανών λιθορριπών και η φύτευση ιθαγενών ειδών, αυξάνουν τη διήθηση και σταθεροποιούν τις όχθες των ποταμών. Ωστόσο, μετά από πρόσφατα φαινόμενα υψηλών υδάτων, έχει διαπιστωθεί η ανάγκη για επιπλέον περιοχές υπερχειλίσας.

Συνεντευξιαζόμενος: Αρχιτέκτονας τοπίου, υπεύθυνος της Υπηρεσίας Διαχείρισης και Συντήρησης Πράσινων Χώρων του Πάρκου Serralves (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο πλαίσιο αναβάθμισης μιας λίμνης, δημιουργήθηκαν κλίνες με αυτόχθονες μακρόφυτα, μια «μπλε-πράσινη» ενσωμάτωση, με σκοπό τον περιορισμό της ευτροφικής ρύπανσης και των κυανοβακτηρίων (Εικ. 7 και 8). Εκτός από τη χρήση βρόχινου νερού, η άρδευση στο πάρκο ελέγχεται ψηφιακά και προσαρμόζεται στις καιρικές συνθήκες, προκειμένου να βελτιστοποιείται η κατανάλωση.

Εικ. 7 & 8 Πάρκο Serralves, Λίμνη υπό κατασκευή για την εγκατάσταση παρτέρια με αυτόχθονη υδρόβια βλάστηση με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του νερού (μείωση του ευτροφισμού και της παρουσίας κυανοβακτηρίων)

Συνεντευξιαζόμενος: Περιβαλλοντικός Μηχανικός και Διευθύνων Εταίρος της Engenho & Rio, ο οποίος συμμετέχει στο Έργο Ρυθμίσεως και Επαναφύσεως του ποταμού «Este» (Μπράγκα)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στην περίπτωση του ποταμού «Este», η αντικατάσταση των άκαμπτων κατασκευών από σκυρόδεμα με λύσεις μηχανικής βασισμένες στη φύση (Εικ. 9 & 10) βελτίωσε την ικανότητα του ποτάμιου διαδρόμου να ανταποκρίνεται στις κλιματικές πιέσεις. Η επαναφύση των όχθων, η αποκατάσταση της παρόχθιας βλάστησης (Εικ. 11) και οι διαφοροποιημένες στρατηγικές διαχείρισης αύξησαν τη σταθερότητα των όχθων (Εικ. 12), ενίσχυσαν την οικολογική ποιότητα και τη βιοποικιλότητα και δημιούργησαν ένα πιο ανθεκτικό σύστημα, ικανότερο να αντιμετωπίσει ακραία καιρικά φαινόμενα.

Εικ. 9 & 10 Ποταμός «Este», λιμνοθάλασσα πριν και μετά την αντικατάσταση των κατασκευών από σκυρόδεμα με λύσεις μηχανικής βασισμένες στη φύση

Ιρλανδία

Συνεντευξιαζόμενος: Κηπουρός του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Κάβαν

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο Green Lough Eco Park, οι πρακτικές που απαιτούν μεγάλη κατανάλωση νερού έχουν αντικατασταθεί με φυτεύσεις ανθεκτικές στην ξηρασία και δεξαμενές συγκράτησης νερού. Οι υγρότοποι, τα ανοιχτά νερά και οι καλαμιώνες λειτουργούν ως φυσικό σφουγγάρι, συμβάλλοντας στην άμβλυνση των πλημμυρών και μειώνοντας τις δαπάνες συντήρησης.

Συνεντευξιαζόμενος: Διευθυντής του Κέντρου Περιπέτειας του Κάβαν και ειδικός ολιστικής ευεξίας

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Το Κέντρο Περιπέτειας του Κάβαν έχει επενδύσει σε ένα σύστημα συλλογής βρόχινου νερού, μειώνοντας σημαντικά την κατανάλωση νερού για εργασίες όπως το ξέπλυμα των καγιάκ (Εικ. 13), το μούλιασμα των στολών κατάδυσης και το πότισμα της βλάστησης.

Εικ. 13 Κέντρο Περιπέτειας του Κάθαν, Δραστηριότητες αναψυχής που επωφελούνται από το σύστημα συλλογής βρόχινου νερού

Παράλληλα, οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και οι αυξανόμενες απαιτήσεις συντήρησης συνεχίζουν να περιορίζουν την εφαρμογή μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι οι δήμοι έχουν όλο και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση της ανάγκης για στρατηγικές διαχείρισης που να συνδυάζουν την προσαρμογή και την πρόληψη, αν και οι δυνατότητες εφαρμογής παραμένουν άνισες ανάλογα με το εκάστοτε πλαίσιο.

3.4. Βιοποικιλότητα και οικολογική διαχείριση

Η προστασία της βιοποικιλότητας και η οικολογική βελτίωση αναδείχθηκαν ως κεντρικές προτεραιότητες στο πλαίσιο της διαχείρισης των UGBS. Όλες οι χώρες-εταίροι ανέφεραν προσπάθειες για την αύξηση της χρήσης ιθαγενών ειδών, τον έλεγχο της παρουσίας εισβλητικών ξενικών ειδών (IAS), τη διαφοροποίηση της αστικής βλάστησης και την υποστήριξη της δημιουργίας οικοτόπων σε πάρκα, κήπους, ποτάμια τοπία και περιαστικές περιοχές, με αυξανόμενη έμφαση σε πολυλειτουργικούς χώρους που υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα, τη ρύθμιση του κλίματος και ευρύτερες οικοσυστημικές υπηρεσίες, παράλληλα με την αναψυχή και την ευημερία.

Εικ. 14 Πάρκο «Ολυμπιάδας 2004», εγκαταστάσεις για σκύλους χωρίς λουρί

Εικ. 15 Πάρκο Ολυμπιάδας 2004, φυσικό λιβάδι

Δανία

Συνεντευξιαζόμενος: Δημοτικός βιολόγος από το Τμήμα Φύσης και Υπαίθριων Δραστηριοτήτων του Δήμου Veijle

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η βόσκηση χρησιμοποιείται ως βασική μέθοδος οικολογικής συντήρησης, καταστέλλοντας αποτελεσματικά τα εισβλητικά είδη (π.χ. το knotweed). Στο πρόγραμμα επαναφύτευσης των περιαστικών περιοχών «Tirsbæk Bakker», επιλεγμένες δασικές εκτάσεις έχουν χαρακτηριστεί ως περιοχές μη παρέμβασης, με σκοπό την προώθηση της φυσικής δυναμικής και της πολυπλοκότητας των οικοτόπων (Εικ. 16 και 17), προσφέροντας παράλληλα υψηλής ποιότητας επαφή με τη φύση και ενισχύοντας την κατανόηση του κοινού για την άγρια φύση και την επίδρασή της στην καθημερινή ζωή.

Εικ. 16 & 17 Tirsbæk Bakker, δασικές περιοχές όπου υπάρχει υψηλό ποσοστό ιθαγενών ειδών.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2025-1-PT01-KA220-ADU-000350957

Ιταλία

Συνεντευξιαζόμενος: Εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η «Dunada» αποτελεί μια αναβιωμένη παραδοσιακή πρακτική διαχείρισης των υδάτων με βάση την κοινότητα, η οποία συντηρεί μικρές υδροληψίες/κανάλια συνδεδεμένα με τον ποταμό Torrente Noce, συνδυάζοντας τη φροντίδα του τοπίου με τη διαγενεακή μάθηση. Αν και δεν αποτελεί συμβατική εργασία διαχείρισης και συντήρησης, υποστηρίζει την παρόχθια βλάστηση, τους μικρούς οικοτόπους και την ευαισθητοποίηση σε θέματα νερού, συμβάλλοντας σε οικοσυστημικές υπηρεσίες όπως η ρύθμιση των υδάτων σε μικροκλίμακα, η διατήρηση της υγρασίας του εδάφους κατά μήκος των αγροτικών περιθωρίων, η πολιτιστική κληρονομιά και η περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Πορτογαλία

Συνεντευξιαζόμενος: Ανώτερος τεχνικός της LIPOR από το Τμήμα Εκπαίδευσης, Επικοινωνίας και Βιωσιμότητας (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στην LIPOR, η διοίκηση της IAS δίνει προτεραιότητα στη μηχανική απομάκρυνση (ευκαλύπτος, ακακία) και στην αντικατάστασή τους με αυτόχθονα είδη, ενώ η χημική καταπολέμηση χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση και πραγματοποιείται με στοχευμένη φυλλική εφαρμογή. Η σταθεροποίηση των όχθων των ποταμών βασίζεται σε λύσεις βασισμένες στη φύση (NBS), όπως για παράδειγμα η τοποθέτηση ζωντανών

Εικ. 18 LIPOR, ποταμός Τίντο: αυτόχθονη βλάστηση και φυσικά τεχνικά έργα

Εικ. 19 LIPOR, Ποταμός Τίντο: Ενημερωτική πινακίδα σχετικά με τη φύτευση αυτόχθονων ειδών

Συνεντευξιαζόμενος: Επικεφαλής της Μονάδας Εκπαιδευτικού Αγροκτήματος της Μπράγκα (Μπράγκα)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Στο Εκπαιδευτικό Αγρόκτημα της Μπράγκα, η βιοποικιλότητα υποστηρίζεται μέσω της παρουσίας αυτόχθονων φυλών ζώων, τοπικών ποικιλιών οπωροφόρων δέντρων, γεωργικών εκτάσεων βιολογικής καλλιέργειας και οικολογικών διαδρόμων που συνδέονται με το γειτονικό ρέμα. Από το 2016, πρακτικές όπως η αμειψισπορά, η συγκαλλιέργεια, η χρήση πράσινου λιπάσματος, η κομποστοποίηση, η

Πέρα από αυτά τα μέτρα σε επίπεδο τοποθεσίας, οι εθνικές αξιολογήσεις υπογραμμίζουν την κοινή αναγνώριση των UGBS ως πολυλειτουργικών υποδομών της φύσης: χώροι όπου συνυπάρχουν η δημιουργία οικοτόπων, η επικοινωνία, η σκιά και η ψύξη, η ρύθμιση του εδάφους και των υδάτων, καθώς και πολιτιστικές και εκπαιδευτικές αξίες. Ταυτόχρονα, όσον αφορά το θέμα της οικολογικής διαχείρισης, η διαχείριση των ξενικών εισβλητικών ειδών (IAS) αναδείχθηκε ως επαναλαμβανόμενη πρόκληση σε όλα τα πλαίσια, ειδικά όπου η οικολογική ανισορροπία, η ένταση της συντήρησης ή οι κλιματικές συνθήκες ευνοούν την εξάπλωσή τους, ενισχύοντας τη σημασία των πρακτικών αποκατάστασης και των παρεμβάσεων που υποστηρίζουν τους οικοτόπους στο πλαίσιο ευρύτερων στρατηγικών βιωσιμότητας.

3.5. Κοινωνική χρήση, προσβασιμότητα και προσδοκίες του κοινού

Τα UGBS αναγνωρίζονται ευρέως ως σημαντικοί κοινωνικοί και ψυχαγωγικοί χώροι που υποστηρίζουν την ευημερία, την ένταξη και την αλληλεπίδραση της κοινότητας. Ωστόσο, οι

Ευρήματα από συνεντεύξεις και επιτόπιες επισκέψεις στο πλαίσιο τοπικών αξιολογήσεων

Ιταλία

Συνεντευξιαζόμενος: Εκπρόσωπος του Δήμου

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Το «Parco del Benessere» συνδυάζει καθημερινές δραστηριότητες αναψυχής, όπως περπάτημα, ποδηλασία, γυμναστική σε εξωτερικούς χώρους, παιδικά παιχνίδια, αθλητικούς χώρους και βόλτες με σκύλους, με το τοπίο του ποταμού. Στα επίσημα τμήματα του πάρκου που χρησιμοποιούνται από οικογένειες και ηλικιωμένους, οι πολίτες αναμένουν συνθήκες ασφαλείς, καθαρές, προσβάσιμες και κατάλληλες για καθημερινή χρήση, γεγονός που απαιτεί τακτικό κούρεμα του χόρτου, καθαρισμό, κλάδεμα, συντήρηση μονοπατιών, επιθεωρήσεις αθλητικού και παιδικού εξοπλισμού, καθώς και συντήρηση παγκάκια και σήμανσης. Πρόσφατη χρηματοδότηση προορίζεται για περαιτέρω πρασίνισμα και ένα ειδικό σύστημα άρδευσης, υπογραμμίζοντας τη διττή προσέγγιση: σχεδιασμός χωρίς αποκλεισμούς και με έντονη παροχή υπηρεσιών όπου η χρήση είναι μέγιστη, παράλληλα με πιο φυσιοκρατικές όχθες του ποταμού όπου δίνεται προτεραιότητα στις οικολογικές λειτουργίες.

αξιολογήσεις επισημαίνουν επαναλαμβανόμενες προκλήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα, την ένταξη, τη συμπεριφορά του κοινού και τις διαφορετικές προσδοκίες για την εμφάνιση και τη λειτουργία των πράσινων χώρων, ειδικά όπου η φυσιοκρατική διαχείριση έρχεται σε αντίθεση με τις νόρμες των αυστηρά ελεγχόμενων τοπίων.

Πορτογαλία

Συνεντευξιαζόμενος: Αρχιτέκτονας τοπίου, υπεύθυνος της Υπηρεσίας Διαχείρισης και Συντήρησης Πράσινων Χώρων του Πάρκου Serralves (Πόρτο)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η προσβασιμότητα έχει βελτιωθεί σταδιακά σε ένα ιστορικό περιβάλλον μέσω της δημιουργίας προσβάσιμων διαδρομών και ενός συστήματος σήμανσης χωρίς αποκλεισμούς (Εικ. 20) καθώς και υπερυψωμένων παρτέρια (Εικ. 21), διατηρώντας παράλληλα τον χαρακτήρα της πολιτιστικής κληρονομιάς και προσαρμοζόμενοι στους περιορισμούς του εδάφους.

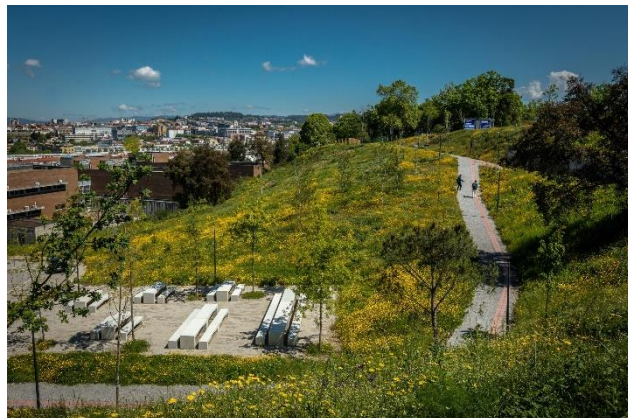
Εικ. 20 Πάρκο Serralves, Συνεχείς, σταθερές διαδρομές ενσωματωμένες στις υπάρχουσες χάραξεις ως προσβάσιμο μονοπάτι

Εικ. 21 Πάρκο Serralves, Υπερυψωμένα παρτέρια σχεδιασμένα για ορατότητα και εύκολη πρόσβαση

Συνεντευξιαζόμενος: Αρχιτέκτονας τοπίου στη GreenArq, ένα γραφείο αρχιτεκτονικής τοπίου υπεύθυνο για τον σχεδιασμό του Πάρκου Camélias (Μπράγκα)

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Το Πάρκο Camélias σχεδιάστηκε σύμφωνα με τις αρχές της καθολικής προσβασιμότητας. Η κεντρική αστική του θέση και η εγγύτητά του σε κατοικημένες περιοχές ενθαρρύνουν τη χρήση του από ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών ομάδων, ενώ εισήχθησαν μέτρα όπως προσβάσιμα μονοπάτια, χώροι ανάπαυσης με παγκάκια και σκιά, βελτιωμένος φωτισμός και χώροι κατάλληλοι για διαφορετικές ηλικιακές ομάδες, προκειμένου να ενισχυθούν η άνεση, η ένταξη και η καθημερινή χρηστικότητα (Εικ. 22 & 23).

Εικ. 22 & 23 Πάρκο Camélias, πριν και μετά την παρέμβαση, με ιδιαίτερη έμφαση στη λωρίδα προσβασιμότητας (κόκκινο μονοπάτι στα δεξιά).

Ιρλανδία

Συνεντευξιαζόμενος: Υπεύθυνος Περιβάλλοντος του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Κάβαν

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Το Πάρκο Con Smith Memorial διαθέτει διαδρομές, ράμπες, καθίσματα και φωτισμό χωρίς εμπόδια και χρησιμοποιείται ευρέως από ποικίλες ομάδες. Η επίμονη αντικοινωνική συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της νύχτας οδήγησε στο κλείδωμα της παιδικής χαράς κατά τη διάρκεια της νύχτας, γεγονός που καταδεικνύει την ισορροπία μεταξύ

Τα φυσικά εμπόδια (τοπογραφία, ιστορικός ιστός), η άνιση κατανομή ποιοτικών χώρων και οι πιέσεις που ασκούνται από τη συμπεριφορά των χρηστών (βανδαλισμοί, ρίψη απορριμμάτων, αντικοινωνική χρήση) συνεχίζουν να επηρεάζουν τη χρήση των UGBS χωρίς αποκλεισμούς.

Η αντίληψη του κοινού αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα όσον αφορά την εφαρμογή πρακτικών οικολογικής διαχείρισης. Τα φυσικοποιημένα λιβάδια, οι προσεγγίσεις συντήρησης με μειωμένη κοπή/χαμηλή παρέμβαση και τα χαρακτηριστικά των οικοτόπων δεν γίνονται πάντα δεκτά θετικά από τους πολίτες, ειδικά όταν οι οικολογικοί στόχοι δεν επικοινωνούνται με σαφήνεια. Όπως υπογραμμίζουν τα παραπάνω παραδείγματα, η αποδοχή των πρακτικών χαμηλής παρέμβασης βελτιώνεται όταν η προσβασιμότητα αντιμετωπίζεται με ρεαλιστικό τρόπο και η περιβαλλοντική επικοινωνία βοηθά τους κατοίκους να κατανοήσουν γιατί ορισμένες περιοχές έχουν διαφορετική εμφάνιση και λειτουργούν διαφορετικά. Τα ευρήματα, επομένως, υπογραμμίζουν τη σημασία της περιβαλλοντικής επικοινωνίας και της συμμετοχής του κοινού στην υποστήριξη της αποδοχής βιώσιμων πρακτικών για τους UGBS.

3.6. Δεξιότητες, κατάρτιση και επιχειρησιακή ικανότητα

Η επιχειρησιακή ικανότητα αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την εφαρμογή της βιώσιμης διαχείρισης των UGBS σε όλες τις χώρες-εταίρους. Οι δήμοι ανέφεραν έλλειψη προσωπικού, αυξανόμενο φόρτο εργασίας συντήρησης και κενά στην τεχνική εμπειρογνομosύνη, τα οποία επηρεάζουν τη συνέχεια και την ποιότητα των οικολογικών πρακτικών. Οι δομές των συμβάσεων μπορούν επίσης να περιορίσουν τον ρυθμό των αλλαγών, όταν οι μακροχρόνιοι κύκλοι διαγωνισμών καθορίζουν τις προδιαγραφές για πολλά έτη.

Ευρήματα από συνεντεύξεις και επιτόπιες επισκέψεις στο πλαίσιο τοπικών αξιολογήσεων Κύπρος

Συνεντευξιαζόμενος: Υπεύθυνος Πάρκων του Δήμου Λευκωσίας

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Η έλλειψη προσωπικού σε όλα τα τμήματα, η οποία επιδεινώθηκε από την πρόσφατη αναδιάρθρωση του δήμου, περιορίζει τις τεχνικές και διαχειριστικές δυνατότητες. Υπάρχει συγκεκριμένη ανάγκη για πρακτική κατάρτιση προσαρμοσμένη στις τοπικές συνθήκες ξηρασίας και ξενικών εισβλητικών ειδών (IAS), η οποία θα περιλαμβάνει πρακτικές συμβουλές και μεθόδους επίλυσης προβλημάτων.

Ιταλία

Συνεντευξιαζόμενος: Δημοτικός εκπρόσωπος

Συγκεκριμένο παράδειγμα: Με περιορισμένο προσωπικό και κατακερματισμένες αρμοδιότητες, ο δήμος Τίτο βασίζεται σε απλές, επαναλαμβανόμενες ρουτίνες και στη συνεργασία με την κοινότητα για να επεκτείνει τη φροντίδα πέρα από τις δυνατότητες του δήμου. Αυτό μεταφράζεται σε μια αναγνωρισμένη ανάγκη για πρακτικά εργαλεία, όπως εποχιακά ημερολόγια συντήρησης, βασικά φύλλα παρατήρησης της βιοποικιλότητας/εισβλητικών ξένων ειδών και σαφή πρωτόκολλα εθελοντισμού, ώστε να μεταφράζονται οι εθνικές αρχές σε καθημερινές εργασίες στο πλαίσιο μιας μικρής ομάδας.

Σε όλα τα πλαίσια, οι αξιολογήσεις εντόπισαν περιορισμένη πρόσβαση σε συνεχή κατάρτιση σχετικά με την οικολογική συντήρηση, τις πρακτικές που εστιάζουν στη βιοποικιλότητα, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τις βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις έναντι των συμβατικών μεθόδων. Ταυτόχρονα, υπάρχει έντονη ζήτηση για πρακτικές, άμεσα εφαρμόσιμες γνώσεις που υποστηρίζουν τις καθημερινές αποφάσεις. Αυτό υπογραμμίζει την αξία των προσβάσιμων τεχνικών πόρων, των πρωτοβουλιών ανάπτυξης ικανοτήτων και του εκπαιδευτικού υλικού με έμφαση στην πρακτική, το οποίο είναι εναρμονισμένο με τις λειτουργικές πραγματικότητες των δήμων.

4. Διατομεακά κενά μεταξύ πολιτικής και πράξης

Η διακρατική αξιολόγηση αποκάλυψε ότι οι δήμοι και οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς επιδεικνύουν αυξανόμενη ευαισθητοποίηση όσον αφορά την περιβαλλοντική, κοινωνική και κλιματική σημασία της βιώσιμης διαχείρισης των UGBS. Σε όλα τα πλαίσια που αναλύθηκαν, τα πλαίσια πολιτικής και οι στρατηγικοί στόχοι προωθούν όλο και περισσότερο την ενίσχυση της βιοποικιλότητας, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, τη βιώσιμη συντήρηση και τους δημόσιους χώρους χωρίς αποκλεισμούς.

Ωστόσο, τα ευρήματα ανέδειξαν επίσης μια σειρά επαναλαμβανόμενων κενών μεταξύ των στρατηγικών φιλοδοξιών και των πρακτικών ικανοτήτων υλοποίησης. Τα κενά αυτά δεν συνδέονται απαραίτητα με έλλειψη δέσμευσης, αλλά μάλλον με επιχειρησιακούς, οικονομικούς, οργανωτικούς και κοινωνικούς περιορισμούς που επηρεάζουν την καθημερινή διαχείριση των UGBS.

Τα κύρια διατομεακά κενά που εντοπίστηκαν μέσω των εθνικών αξιολογήσεων συνοψίζονται παρακάτω, στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1. Διατομεακά κενά μεταξύ πολιτικής και πράξης

Στρατηγικοί στόχοι και πολιτικές φιλοδοξίες	Λείψεις σε επιχειρησιακό επίπεδο και προκλήσεις εφαρμογής
Πρακτικές συντήρησης προσανατολισμένες στη βιοποικιλότητα και με ελάχιστη παρέμβαση	Περιορισμένο προσωπικό, ανεπαρκής τεχνική κατάρτιση, κατακερματισμένες αρμοδιότητες και αυξανόμενες απαιτήσεις συντήρησης
Προσβασιμότητα και δημόσιοι χώροι χωρίς αποκλεισμούς	Προκλήσεις στην εξισορρόπηση των βελτιώσεων στην προσβασιμότητα με τη διατήρηση των ιστορικών τοπίων και των υφιστάμενων υποδομών, τεχνικοί περιορισμοί και δημοσιονομικοί περιορισμοί
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και διαχείριση με σεβασμό στα υδάτινα συστήματα	Πιέσεις άρδευσης, περιορισμένοι οικονομικοί πόροι και ανταγωνιστικές επιχειρησιακές προτεραιότητες
Προσεγγίσεις οικολογικής διαχείρισης	Αντίσταση του κοινού στα φυσιοκρατικά τοπία και ανεπαρκής επικοινωνία σε θέματα περιβάλλοντος
Στρατηγικές βιωσιμότητας και περιβαλλοντικοί στόχοι	Περιορισμένη πρόσβαση σε πρακτικά εργαλεία εφαρμογής, τεχνική καθοδήγηση και ευκαιρίες εφαρμοσμένης κατάρτισης

Η αξιολόγηση κατέδειξε επιπλέον ότι οι δήμοι συχνά καλούνται να εξισορροπήσουν τους οικολογικούς στόχους με τις προσδοκίες του κοινού όσον αφορά την καθαριότητα, την ασφάλεια, την προσβασιμότητα και την οπτική εμφάνιση των δημόσιων χώρων. Σε αρκετές περιπτώσεις, η

αντίσταση έναντι των οικολογικών πρακτικών συνδέθηκε με την περιορισμένη κατανόηση εκ μέρους του κοινού των προσεγγίσεων διαχείρισης που εστιάζουν στη βιοποικιλότητα.

Συνολικά, τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η μετάβαση προς μια πιο βιώσιμη διαχείριση των UGBS εξαρτάται όχι μόνο από τη στρατηγική φιλοδοξία, αλλά και από την ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας, της τεχνικής υποστήριξης, του συντονισμού της διακυβέρνησης και των μηχανισμών συμμετοχής του κοινού που είναι σε θέση να υποστηρίξουν μακροπρόθεσμες διαδικασίες υλοποίησης.

5. Επικύρωση και βελτίωση των προτεινόμενων τεχνικών ενοτήτων

5.1. Σκοπός της διαδικασίας επικύρωσης των ενοτήτων

Η Δραστηριότητα A2.I επέτρεψε στην κοινοπραξία να επικυρώσει τη συνάφεια των τεχνικών θεμάτων που προτάθηκαν αρχικά στην αίτηση του έργου, ενώ παράλληλα εντόπισε τομείς που απαιτούν περαιτέρω πρακτική βελτίωση. Η διαδικασία ανέδειξε τη σημασία της ανάπτυξης τεχνικών πόρων που είναι εφαρμόσιμοι, προσαρμόσιμοι και προσβάσιμοι για τους δήμους και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά τοπικά πλαίσια.

Σύμφωνα με τους στόχους του WP2, οι μελλοντικές ενότητες θα πρέπει:

- Να υποστηρίζουν τους δήμους στην υιοθέτηση πιο βιώσιμων MMP για τα UGBS ·
- Να εξηγούν την περιβαλλοντική αξία αυτών των πρακτικών με σαφή και προσιτό τρόπο ·
- Να συμβάλλουν στην οικολογική παιδεία και την ευαισθητοποίηση του κοινού ·
- Να υποστηρίζουν την επικοινωνία μεταξύ των δήμων και των πολιτών σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης ·
- Να παρέχουν πρακτικές οδηγίες προσαρμοσμένες στις επιχειρησιακές πραγματικότητες και στους περιορισμούς των πόρων.

Στις ακόλουθες ενότητες παρουσιάζεται η επικύρωση των αρχικά προτεινόμενων θεμάτων των ενοτήτων και η επακόλουθη βελτίωση της δομής των τεχνικών ενοτήτων.

5.2. Επικύρωση των αρχικά προτεινόμενων θεμάτων των ενοτήτων

Τα θέματα των τεχνικών ενοτήτων που προτάθηκαν αρχικά στην αίτηση του έργου αναλύθηκαν σε σχέση με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν μέσω των εθνικών αξιολογήσεων.

Συνολικά, τα διακρατικά ευρήματα επιβεβαιώνουν τη συνάφεια των προτεινόμενων θεμάτων, ιδίως όσον αφορά τη συντήρηση με γνώμονα τη βιοποικιλότητα, τις πρακτικές οικολογικής

διαχείρισης και τις βιώσιμες εναλλακτικές λύσεις έναντι των συμβατικών προσεγγίσεων συντήρησης. Ωστόσο, η αξιολόγηση αποκάλυψε επίσης διαφορές όσον αφορά τη λειτουργική συνάφεια και την πρακτική ορατότητα ορισμένων θεμάτων στο πλαίσιο της καθημερινής πραγματικότητας των δήμων.

Θέματα που σχετίζονται με τα καθεστώτα κοπής χόρτου, τις πρακτικές κλαδέματος, τη διαχείριση των υδάτων, τις φυτεύσεις με γνώμονα τη βιοποικιλότητα, τη μείωση της χρήσης χημικών και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή αναδείχθηκαν με συνέπεια σε όλες τις χώρες-εταίρους ως τομείς προτεραιότητας που συνδέονται άμεσα με τις τρέχουσες επιχειρησιακές ανάγκες.

Ταυτόχρονα, ορισμένα από τα αρχικά προτεινόμενα θέματα εμφανίστηκαν λιγότερο συχνά ως αυτόνομες επιχειρησιακές προτεραιότητες. Θέματα όπως τα πεσμένα φύλλα, το νεκρό ξύλο και οι αστικές δεξαμενές άνθρακα αντιμετωπίστηκαν γενικά έμμεσα στο πλαίσιο ευρύτερων συζητήσεων σχετικά με τη διαχείριση των οικοτόπων, τη συντήρηση χαμηλής παρέμβασης, την υποστήριξη της βιοποικιλότητας και τη λειτουργικότητα των οικοσυστημάτων.

Τα ευρήματα υποδηλώνουν, επομένως, ότι αρκετά θέματα θα επωφεληθούν από ένα πιο ολοκληρωμένο και προσανατολισμένο στην πράξη πλαίσιο, το οποίο θα επιτρέπει την ενσωμάτωση οικολογικών εννοιών σε ευρύτερες στρατηγικές βιώσιμης συντήρησης που θα ευθυγραμμίζονται στενότερα με τις δημοτικές επιχειρησιακές πραγματικότητες.

Η διαδικασία επικύρωσης ανέδειξε επίσης τη σημασία της συμπλήρωσης του οικολογικού περιεχομένου με:

- Πρακτικές οδηγίες εφαρμογής ·
- Προσεγγίσεις διαχείρισης που ανταποκρίνονται στις κλιματικές συνθήκες ·
- Εργαλεία επικοινωνίας που υποστηρίζουν την κατανόηση των οικολογικών πρακτικών από το κοινό ·
- Λύσεις προσαρμοσμένες σε περιορισμένο προσωπικό και οικονομικούς πόρους ·
- Στρατηγικές για την εξισορρόπηση των στόχων βιοποικιλότητας με την προσβασιμότητα, την ασφάλεια και τις προσδοκίες του κοινού.

Τα ευρήματα αυτά ενισχύουν τη σημασία της διασφάλισης ότι οι μελλοντικές τεχνικές ενότητες θα λειτουργούν όχι μόνο ως πηγές πληροφοριών, αλλά και ως πρακτικά εργαλεία ικανά να υποστηρίξουν συμπεριφορικές, λειτουργικές και οργανωτικές μεταβάσεις στη διαχείριση των UGBS.

5.3. Προτεινόμενη βελτίωση των τεχνικών ενοτήτων

Με βάση τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια της δράσης A2.1, τα θέματα των ενοτήτων που είχαν προταθεί αρχικά βελτιώθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις επιχειρησιακές πραγματικότητες, τις προτεραιότητες βιωσιμότητας και τις ανάγκες ανάπτυξης ικανοτήτων που εντοπίστηκαν στους δήμους-εταίρους.

Η βελτιωμένη δομή δεν αντικαθιστά τους στόχους που είχαν αρχικά προβλεφθεί στην πρόταση του έργου. Αντίθετα, αποτελεί μια βελτίωση σε επιχειρησιακό επίπεδο, βασισμένη σε στοιχεία, με στόχο τη βελτίωση της πρακτικής εφαρμογής, της συνοχής και της διακρατικής συνάφειας των μελλοντικών τεχνικών ενοτήτων.

Η προτεινόμενη βελτιωμένη δομή των ενοτήτων παρουσιάζεται παρακάτω, υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη και τοπικά προσαρμοσμένη προσέγγιση που αποσκοπεί στη μετατροπή των αρχών της βιωσιμότητας σε πρακτικά και λειτουργικά εργαλεία, προσαρμόσιμα σε ποικίλα δημοτικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων μικρότερων δήμων με περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό και κατακερματισμένες αρμοδιότητες.

Ενότητα 1: Βιώσιμες πρακτικές κοπής και κλαδέματος

Μια ενότητα που εστιάζει σε βιώσιμες προσεγγίσεις συντήρησης της βλάστησης, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των καθεστώτων μειωμένης κοπής, της βόσκησης, των συστημάτων λιβαδιών, των εποχιακών στρατηγικών συντήρησης, των πρακτικών κλαδέματος, της διαχείρισης των πεσμένων φύλλων και των παρεμβάσεων που υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα. Η ενότητα θα ανταποκρίνεται σε επαναλαμβανόμενα ευρήματα που σχετίζονται με την υπερβολική ένταση συντήρησης, τις προκλήσεις όσον αφορά την αντίληψη του κοινού και την ανάγκη εξισορρόπησης της οικολογικής λειτουργικότητας με τις αισθητικές προσδοκίες και τη λειτουργική σκοπιμότητα.

Ενότητα 2: Βιώσιμη φύτευση και επιλογή ειδών με γνώμονα τη βιοποικιλότητα

Μια ενότητα που εξετάζει στρατηγικές επιλογής φυτών που υποστηρίζουν τη βιοποικιλότητα, την ανθεκτικότητα στο κλίμα και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα. Βασικά θέματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη χρήση ιθαγενών και ανθεκτικών στην ξηρασία ειδών, τη μείωση των εισβλητικών ξενικών ειδών (IAS), τη διαφοροποίηση της αστικής βλάστησης και τον οικολογικό σχεδιασμό φυτεύσεων. Η ενότητα θα εξετάζει επίσης τη σημασία της επιλογής ειδών προσαρμοσμένων στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες και στα τοπικά οικολογικά πλαίσια.

Ενότητα 3: Διαχείριση αστικών πράσινων και υδάτινων χώρων με σεβασμό στο νερό

Μια ενότητα που εστιάζει στις προκλήσεις της διαχείρισης των υδάτων που επηρεάζουν όλο και περισσότερο τους δήμους, συμπεριλαμβανομένης της ξηρασίας, των πλημμυρών, των πιέσεων άρδευσης και της κατακράτησης νερού στο έδαφος. Θα μπορούσε να διερευνήσει βιώσιμες πρακτικές άρδευσης, λύσεις κατακράτησης νερού βασισμένες στη φύση, ενσωμάτωση «μπλε» υποδομών, οικολογικά ευαίσθητες πρακτικές συντήρησης ποταμών και παραποτάμιων περιοχών, καθώς και στρατηγικές συντήρησης που ανταποκρίνονται στις κλιματικές αλλαγές και στοχεύουν στη βελτίωση της αστικής ανθεκτικότητας και στη μείωση της κατανάλωσης πόρων.

Ενότητα 4: Οικολογική συντήρηση οικοτόπων και πρακτικές βασισμένες στη φύση

Μια ενότητα που ασχολείται με τις πρακτικές οικολογικής συντήρησης που συμβάλλουν στη δημιουργία οικοτόπων, στη λειτουργικότητα των οικοσυστημάτων και στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας εντός των αστικών χώρων. Τα θέματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη διαχείριση νεκρού ξύλου, τα μέτρα υποστήριξης των οικοτόπων, την υγεία του εδάφους, τις πρακτικές φιλικές προς τους επικονιαστές, τη διαχείριση δασικών εκτάσεων χωρίς παρέμβαση, την οικολογική αποκατάσταση και τη διαχείριση πολυλειτουργικών οικοσυστημάτων. Η ενότητα θα επιδιώκει να ενισχύσει την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές συντήρησης επηρεάζουν άμεσα την αστική οικολογική ποιότητα.

Ενότητα 5: Συμμετοχή των πολιτών και περιβαλλοντική επικοινωνία

Μια ενότητα που ανταποκρίνεται στην έντονη ανάγκη που έχει εντοπιστεί για τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ δήμων και πολιτών σχετικά με τις βιώσιμες πρακτικές διαχείρισης των αστικών πράσινων χώρων (UGBS). Θα μπορούσε να διερευνήσει, για παράδειγμα, στρατηγικές για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, την οικολογική παιδεία, τις συμμετοχικές προσεγγίσεις, την αλλαγή συμπεριφοράς, την πρόληψη της ρύπανσης από απορρίμματα σε αστικούς πράσινους χώρους υψηλής χρήσης, τη χρήση εργαλείων επικοινωνίας χαμηλού κόστους και εργαλείων «συμπεριφορικής ώθησης», τη διαφάνεια στη διαχείριση και τη συμμετοχή του κοινού. Θα δοθεί έμφαση στην αντιμετώπιση της αντίστασης στις οικολογικές πρακτικές, στις προκλήσεις που θέτει η αντικοινωνική συμπεριφορά και στη βελτίωση της κατανόησης από το κοινό των παρεμβάσεων συντήρησης που εστιάζουν στη βιοποικιλότητα, με παράλληλη εξισορρόπηση της προσβασιμότητας, της ασφάλειας και της προστασίας του περιβάλλοντος. Η ενότητα θα μπορούσε επίσης να διερευνήσει δομημένες προσεγγίσεις κοινοτικής διαχείρισης και συμμετοχικά μοντέλα που υποστηρίζουν τη συμμετοχή των πολιτών, διατηρώντας παράλληλα σαφείς δημοτικές αρμοδιότητες.

Ενότητα 6: Προσαρμοστική διακυβέρνηση και πρακτική διαχείριση για βιώσιμους αστικούς χώρους πρασίνου

Μια ενότητα που εστιάζει στις προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί σε όλες τις χώρες-εταίρους όσον αφορά τη διακυβέρνηση, τον συντονισμό και την επιχειρησιακή ικανότητα. Τα θέματα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τον διατμηματικό συντονισμό, τις πρακτικές παρακολούθησης, τη συνέχεια της συντήρησης, την κατάρτιση του προσωπικού, τις προκλήσεις στις προμήθειες και τη χρηματοδότηση, τη δυναμική της εξωτερικής ανάθεσης, πρακτικές συγκρίσεις εναλλακτικών λύσεων βιώσιμης συντήρησης, καθώς και τη χρήση απλών επιχειρησιακών εργαλείων, όπως ημερολόγια συντήρησης, πρότυπα παρακολούθησης και εργαλεία υποστήριξης της λήψης αποφάσεων. Η ενότητα θα στοχεύει στην ενίσχυση της ικανότητας των δήμων να υλοποιούν τους στόχους βιωσιμότητας του προγράμματος « » μέσω πρακτικών προσεγγίσεων προσανατολισμένων στη διακυβέρνηση και της βελτίωσης της ευαισθητοποίησης των δημοτικών φορέων λήψης αποφάσεων σχετικά με τα μακροπρόθεσμα οφέλη της βιώσιμης διαχείρισης των UGBS.

Συνολικά, η βελτιωμένη δομή της ενότητας αντανακλά την ανάγκη για μια πιο ολοκληρωμένη και προσανατολισμένη στην πράξη προσέγγιση της βιώσιμης διαχείρισης των UGBS. Η προτεινόμενη προσαρμογή ενισχύει την ικανότητα των μελλοντικών τεχνικών ενοτήτων να υποστηρίζουν τους δήμους και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς στην αντιμετώπιση οικολογικών, κλιματικών, λειτουργικών και κοινωνικών προκλήσεων μέσω εφαρμόσιμων και προσαρμοσμένων στο συγκεκριμένο πλαίσιο λύσεων.

6. Συμπεράσματα

Συνολικά, η αξιολόγηση ανέδειξε τη σημασία ολοκληρωμένων, προσαρμοσμένων στο συγκεκριμένο πλαίσιο και λειτουργικά εφικτών προσεγγίσεων για την υποστήριξη της μακροπρόθεσμης μετάβασης προς μια πιο βιώσιμη διαχείριση των UGBS σε ποικίλα ευρωπαϊκά πλαίσια. Από αυτή την άποψη, η προτεινόμενη βελτίωση της δομής των ενοτήτων ενισχύει την ικανότητα των τεχνικών ενοτήτων να βοηθούν τους δήμους και τους σχετικούς φορείς να αντιμετωπίζουν οικολογικές, κλιματικές, λειτουργικές και κοινωνικές προκλήσεις μέσω πρακτικών και προσαρμοσμένων λύσεων.

7. Παράρτημα

Η παρούσα διακρατική έκθεση εκπονήθηκε με βάση τα εθνικά ευρήματα που συλλέχθηκαν από όλους τους εταίρους της κοινοπραξίας (Re)Natured Cities στο πλαίσιο της Δραστηριότητας A2.1

«Green Views - Συνεντεύξεις και Τοπική Αξιολόγηση».

Οι εθνικές εκθέσεις αποτέλεσαν τη βάση τεκμηρίωσης για τη διακρατική ανάλυση που παρουσιάζεται στο παρόν έγγραφο, καθώς περιλάμβαναν περιλήψεις των συνεντεύξεων που διεξήχθησαν, βασικά ευρήματα από τις αξιολογηθείσες τοποθεσίες, γενικές περιγραφές των αναλυθέντων UGBS, καθώς και οπτική τεκμηρίωση των τοπικών πλαισίων που αξιολογήθηκαν κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας.

Οι πλήρεις εθνικές εκθέσεις αξιολόγησης που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση της παρούσας διακρατικής έκθεσης διατίθενται παρακάτω.

Περίληψη τοπικής αξιολόγησης		
Εθνικά ευρήματα (Εθνική έκθεση)	Συνεντευξιαζόμενος	Τοποθεσία επίσκεψης
Κύπρος	Υπεύθυνος πάρκων του Δήμου Λευκωσίας	Πάρκο Ολυμπιάδων 2004
		Πάρκο Αγίων Πάντων
		Πάρκο Καταδρόμιο
Δανία	Δήμος Βέιλε Δημοτικοί βιολόγοι και εθελοντές από την οργάνωση «Verdens Skove»	Tirsbæk Bakker
	Δήμος Βέιλε Δημοτικοί βιολόγοι και προσωπικό συντήρησης από το Τμήμα Οδών και Πάρκων	Højen Å. Τυποποιημένο
	Δήμος Βέιλε Δημοτικοί βιολόγοι	Ågård Naturlaug
Ιρλανδία	Διευθυντής, ειδικός ολιστικής ευεξίας και διοργανωτής προγραμμάτων αναψυχής	Κέντρο Περιπέτειας του Κάβαν
	Περιβαλλοντικός υπεύθυνος του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Κάβαν	Πάρκο «Con Smith Memorial»
	Κηπουρός του Νομαρχιακού Συμβουλίου του Κάβαν	Οικολογικό Πάρκο Green Lough
Ιταλία	Δημοτικός εκπρόσωπος	Πάρκο του Ευεξίας, Πάρκο του Ποταμού και Πάρκο των Γεννήσεων
	Εκπρόσωπος της τοπικής κοινότητας	Duvada
Πορτογαλία	Αρχιτέκτονας τοπίου υπεύθυνος για την Υπηρεσία Διαχείρισης και Συντήρησης Πράσινων Χώρων	Πάρκο Serralves
		Λίμνη «Lameiro de Serralves»
	Ανώτερος τεχνικός του Τμήματος Εκπαίδευσης, Επικοινωνίας και Βιωσιμότητας	Ποταμός «Tinto» στο Οικολογικό Μονοπάτι της LIPOR
		Πάρκο Περιπέτειας της LIPOR
	Περιβαλλοντικός Μηχανικός και	Ποταμός «Este»

	Διευθύνων Εταίρος στην Engenho&Rio	
	Υπεύθυνος της Μονάδας Εκπαιδευτικής Φάρμας	Εκπαιδευτικό Αγρόκτημα της Μπράγκα Αγρόκτημα
	Αρχιτέκτονας Τοπίου στη GreenArg	Πάρκο Καμέλιες

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις. Αριθμός έργου: 2025-I-PT01-KA220-ADU-000350957